

РЕЦЕНЗИЯ

относно дисертационен труд на тема:

ИНОВАТИВНО УПРАВЛЕНИЕ НА СПОРТНИЯ БИЗНЕС В УКРАИНА (ИННОВАЦИОННОЕ УПРАВЛЕНИЕ СПОРТИВНЫМ БИЗНЕСОМ В УКРАИНЕ)

за присъждане на образователна и научна степен

„доктор на икономическите науки”

Научно направление: 3.7 „Администрация и управление”

Докторска програма „Организация и управление извън сферата на материалното производство”

*Автор на дисертацията: **Владимир Григорьевич САЕНКО***

Научен консултант – проф. Игор Геннадиевич БРИГЧЕНКО, д.и.н.

Рецензент: проф. Малчо Малчев, д.п.н.

1. Данни за дисертанта

Авторът на дисертационния труд (ДТ) **Владимир Григорьевич Саенко** притежава научната степен „кандидат на науките на физическото възпитание и спорт” и академичното звание „доцент”, спортната титла „Международен майстор на спорта по Карате” и лиценз за „Международен съдия за Киокушин Карате”. Сенсей Владимир Саенко притежава черен колан (3-ти дан).

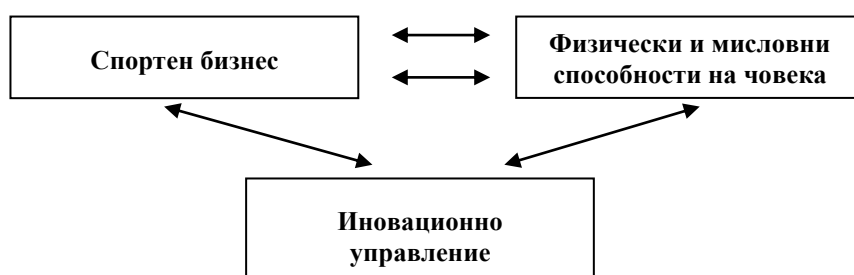
Академичната кариера на кандидата се развива в Института за физическо възпитание и спорт към Луганския национален университет на името на Тарас Шевченко, в гр. Старобелск – Украйна, където Владимир Георгиевич Саенко заема длъжността „доцент” в катедрата по олимпийски и професионален спорт.

2. Актуалност и значимост на разработвания научен проблем

Икономическите отношения и социалните практики в източноевропейските държави след 1991 г. претърпяха съществени промени. Най-трудно към новите условия на пазарна икономика се приспособява сферата на културата. При новите индустриални условия действително

традиционната култура е по същество крайно неефикасна. Днес за средния човек, който по осем и повече часа на ден изпълнява стереотипни и изтощителни трудови манипулации, нараства всекидневната потребност от разнообразие и от конкретни средства за физическо и духовно възстановяване. Имено за това областта на физическата култура, спорта и спортната индустрия в последните десетилетия търпят съществени изменения. Това засяга и Украйна, където в управлението на бизнеса и за организацията на по-високо ниво на ефективността се привличат спортни предприемачи, мениджъри и управители от ново поколение, притежаващи съвременен инструментариум. ***В това същност се заключава актуалността на дисертационния труд на Владимир Георгиевич Саенко, защото когато човек притежава качества за развитие и съхранение на физическото здраве, където физическата способност заема централно място, тогава той може да се превърне в производителна сила на обществото със своите систематизирани качества.***

3. Значимостта и научно-приложното значение на дисертационния труд се измерват с решаването на множество въпроси, които са насочени към оптимизиране на системата за съхранение и устойчиво развитие на най-важния ресурс на нашето съвремие – човекът, на методологическата основа:

4. Данни за дисертацията и автореферата

Структурата и обема на дисертационния труд е обусловена от целта, задачите и логическата последователност на проведените изследвания. Съдържа 514 страници, от които 370 страници са основен текст и 17 приложения – 106 стр.

Дисертацията е изградена от увод, четири глави, които обединяват 20 параграфа, заключение, научни приноси от резултатите от изследването, библиография и приложения. Трудът съдържа 38 фигури, 14 таблици, 27 модели и формули. Списъкът на използваните литературни източници съдържа 404 заглавия на български, полски, руски, украински и английски език.

4.1. Методологически аспекти на дисертационния труд

Въз основа на пространния теоретичен анализ **доц. В. Саенко** сполучливо разкрива **изследователския проблем** – проучване на всестранното развитие на човека и приспособяването му към средата на сервизните (обслужващи) дейности с нови свойства, които са едни от основните фактори за съживяване на националната икономика.

4.2. Авторската теза произтича от убеждението на дисертанта, че процесът на превръщане на човека в производителна сила на обществото в Украйна е усложнен във връзка с загубите на технологически остарялото производство, което се замества от множество услуги, формиращи се на иновационни идеи и собствена структура на дейността, която получава определението „сервизна” и могат да *способстват народното стопанство да се попълни с работна сила от ново качество.*

4.3. Целта на дисертационния труд е: *комплексното развитие на научно-методическите постановки за иновационно управление на спортния бизнес в трансформационната среда на икономиката на Украйна под въздействието на пазарното натрупване на потенциала на производителните сили с нови качества.*

Така записана в окончателния вариант на ДТ тя е основно преработена и съобразена с бележките по предходните процедури. В този си вид и съдържание тя закономерно произтича от **изследователския проблем**, който е обоснован от отхвърлянето на тоталитарната командно-административна система на производство и заместването ѝ с пазарно усвояване и разпределение на продуктите и услугите в Украйна.

4.4. По формулировката на *предмета на изследването* нямам забележки. *Обектът на изследването* обаче се нуждае от по-точна формулировка. Липсва адрес на словосъчетанието *ефективна физическа система*.

За постигане на *целта* дисертанта е набелязал *осем научно-изследователски задачи*:

1. *Изучаване на историческия опит в развитието и усложняването на отношенията в обществената производствена среда – прекомерна задача, която може да бъде тема на отделен ДТ;*

2. *Разкриване на методическите послания за превръщане на човека от обществена производителна сила в обслужващата дейност на пазара в Украйна – тази задача има твърде белетристичен привкус и имплицитно се съдържа в първата задача;*

3. *Обосноваване на формите за взаимодействие между бизнеса и иновациите – следва да се конкретизира за кои иновации става дума!;*

4. *Изработване на метод за формиране на среда за физическо развитие на личността;*

5. *Разработване на способ и класификация за иновационно управление на продуктите на спортния бизнес;*

6. *Предлагане на технологични основи за избор на най-ефективните системи, способности или схеми за физическо развитие на личността;*

7. *Обосновка на концептуалните, методически, научни, организационни и технологични препоръки за прилагане на системата за физическа подготовка;*

8. *Изработване на методически подход към регистрацията на иновационното движение в изкуствената среда на спортния бизнес.*

Намирам, че техният подбор в общи линии е адекватен на холистичния и системен подход, приети за методологична основана на дисертационната разработка макар, че съществуват резерви за тяхното окрупняване. Сред задачите се откроява тази, която е насочена към *изработване на методически подход за формиране на средата за физическо развитие на човека на основата на обучение, професионалната (работна) подготовка и предприемаческите системи на спортния бизнес*.

4.5. За решаването на задачите на изследването и постигането на целта, доц. В. Саенко използва *комплексна методика*, която включва *общонаучни и специални методи и подходи на изследване*. Сред първите разпознаваме *метода на анализ и синтез, моделиране, индукция и дедукция, системност и историзъм, експеримент* и др. за подбор на задачите на изследването. Внимание заслужава *конвергенцията*, като метод с общометодологическо предназначение за сближаване на икономическите

системи, икономиката и системите за физическо развитие на човека на Изтока и Запада, и тяхната интеграция в обединена система на услугите в европейското пространство.

Във втората група – *специални методи и подходи* за отражение и логическо възприятие на процесите, факторите и явленията, като водещи мога да посоча метода на подборната и комплексна оценка, иновационен и фрактален анализ, комплементарна и синергична трансформация на енергията в творческа, проектни системи за мениджмънт и маркетинг на физическата култура и развитието на личността.

В изследователските процедури широко са използвани статистически методи и данни от научно-методически разработки по въпросите на мениджмънта на спортния бизнес и иновационно управление на процесите, както в Украйна, така и в чужбина.

В съдържателно отношение изследването се ограничава в изучаване на иновациите в организационната среда на семействата на източните единоборства (по-скоро бойни изкуства), разработване на метод за изпълнение на техническото сътрудничество между участниците в тренировъчния процес за развитие способностите на човека и управление на ефективността, която трябва да бъде кумулативна.

4.6. Множеството основни изводи от дисертационното изследване са представени в заключението. Те произтичат от анализите в отделните части на ДТ. Тяхната пространност произтича от обема на самата разработка. Подплатени са с достатъчно факти и доказателства. Независимо, че съответстват на поставените задачи, може да се каже, че някои от тях са твърде дифузни. Освен това множеството обобщения и междинни изводи към всяка глава утежнява възприемането им в контекста на авторската теза и целта на изследването.

Получените резултати, най-вече направените изводи, се отличават с потенциал за бъдещото им внедряване в практиката за иновативно управление на спортния бизнес в Украйна.

Публикационна дейност на дисертанта – коректно е отразена под черта към всяка глава на ДТ и като списък към автореферата.

Авторефератът отразява структурата и съдържанието на дисертационния труд. По този въпрос имам твърдо становище – не е редно уводната част в автореферата да се представя от друго лице – в случая научен консултант на дисертанта – проф. Игор Геннадиевич Бритченко, доктор на икономическите науки (вж. стр.11).

5. Оценка на научните резултати и приносите на дисертационния труд

Научната новост от дисертацията се заключава в обосновката на новия методологически подход към избора на ефективна система за развитие на физическите и мисловни свойства на личността, осигуряващи неговото въвеждане в обслужващата дейност на непроизводствената сфера на услугите в качеството на обществена производителна сила. Този подход осигурява решение на проблемите с възпроизводството на трудовия ресурс с по-голяма сложност и съвременните способности за дейност в нестабилна среда на обществените и икономическите отношения, обусловена от процесите на глобализация, трансформации и преходни явления в системата. Разчетите са направени съгласно резултатите от научно-изследователски работи, анкети с респонденти, усвояващи физическите системи за оздравяване, развитие и укрепване на тялото, и тестване на участници в съревнования от различен ранг в течение на осем години – от 2009 г. до 2016 г.

Приносите са дефинирани така:

✓ *Установени са причинно-следствените връзки, свойствени за продуктивната среда на субект–субектните отношения в обслужващата дейност в непроизводствената сфера на услугите, формирана в обмена на дейности в постиндустриалното общество.*

✓ *Обоснована е постановката за адресиране на прагматически обоснованата необходимост от привличане на ефективна система за*

физическо възпитание и развитие на човека, която осигурява неговата подготовка за жизнена дейност в общество със сложни производствени и технологични операции, дейности и функции.

✓ *Аргументирано е въвеждането в обращение на териториите на европейските държави от семейството на източните бойни изкуства, като най-ефективно средство за развитие на способностите, което придава на човека фрактални особености и свойства.*

✓ *Въведена е функционална зависимост на успешността на спортния бизнес от системно осигурявани, личностни характеристики с висока стойност.*

✓ *Разработена е система на отношения в средата на физическото развитие, усъвършенстването и укрепването на здравето на личността на принципно отлични условия за приемане на източното бойно изкуство киокушинкай карате.*

✓ *Проверена е методическата и тренировъчна програма за системно развитие на човека по избрана схема на създаване, организация и реализация.*

6. Бележки към дисертационния труд

Освен адресираните бележки към ДТ дотук, следва да допълня:

1. Обемът на разботката все още е прекомерен независимо от някои съкращения на първата версия.

2. Взаимообвързването на икономическите теории с теорията на спорта и по-конкретно теорията и методиката на спортната тренировка в сферата на бойните изкуства се нуждае от по-ясна логическа системност.

3. Множество отдавна доказани и широко коментирани в научни разработки постановки от теорията на спорта (например: данни за начални занимания със спорт и продължителност на подготовката в различни видове спорт, или възрастови граници на спортистите – по В. Н. Платонов и др. подобни) би следвало да се представят максимално синтезирано.

4. Изводите, които се предлагат към отделните глави не са достатъчно систематизирани, някои звучат като препоръки, а други имат констативно естество. Тяхното структурно-функционално изчистване и ранжиране в края на ДТ би постигнало по-тежка научна доказателственост, която е налице, но излишно фрагментирана на отделни позиции в ДТ.

5. Според мен, позоваването на иновациите само в организационната среда на семействата на източните единоборства, е недостатъчно за обхвата на темата.

Заключение

Приемам, че дисертационният труд и публикациите по него са личен (авторски) труд на доц. В. Г. Саенко, като се позовавам на неговата декларация.

Това изследване представлява значителен принос за развитието на теорията, методологията и методическите положения в областта на икономика на знанието и иновационно управление на организационните процеси в средата на спортен бизнес и услуги на пазара от непроизводствената сфера.

*Във връзка с цялостното изложение в рецензията – независимо от някои недостатъци и естеството на моите критични бележки към ДТ, на основание на чл. 6 ал. 3 от Закона за развитие на академичния състав в Република България и чл. 27 от Правилник за прилагане на Закона за развитие на академичния състав в Република България оценявам, че представеният ми за рецензиране дисертационен труд с автор доц. д-р **ВЛАДИМИР ГРИГОРИЕВИЧ САЕНКО** отговаря на наукометричните критерии и на изискванията за придобиване на научната степен “доктор на науките”.*

29.06.2017 г.

/...../

Проф. Малчо Малчев, дн